

Tiráž Odkazy

Brno / Morava

Drama / současná
hra

Festivaly

Postřehy / Dílna

Praha / nová síť

Blogy

Pražský divadelní festival
Německého jazyka
31.10 - 9.11. 2008

IX. Festival Radosti
2. - 7. 11. 2008

JOB: TICHÝ VÝKŘIK NAD HOŘKOSTÍ OSUDU

6.11.2008 18:47:00 | Andrea Sediáková: poslat e-mailem | přidat komentář

Brno / Morava

Inzerce

Michael Prostějovský
MUZIKÁL EXPRES

Přední český odborník na hudební divadlo a muzikály ve své knize popisuje příběh 37 nejslavnějších muzikálů světa - Hair, Jesus Christ Superstar, Rent, The Producers atd. Text o každém muzikálu je doplněn základními informacemi o premiéře (offbroadway, Broadway, Londýn), případně o filmovém zpracování či českém nastudování. Kniha obsahuje též podrobné portréty nejznámějších tvůrců muzikálů jako jsou například L. Bernstein, A. L. Webber, G. Gerschwinn a další. Kniha v zajímavém grafickém zpracování obsahuje řadu fotografií.

Job. Starozákonní postava, která do literatury vstoupila jako synonymum trpícího spravedlivého. Biblický námět, jehož půdorys se stal předlohou pro stejnojmenný román **Josepha Rotha**. V nové drammatizaci prozaického díla Martou Ljubkovou se snoubí osobitost prvků utvářejících svébytnost poetiky **Rothovy** tvorby (elegantní, úsporný styl psaní, reflektivně zachycující dobu) se specifickými prvky, které předchází vzniku inscenace (metaforické postupy). *Job* představuje dílo nesmírně obrazivé. Ve spojení s jazykovou stránkou **Roth** upozadil dialogické pasáže, které nahradil hloubkou vnitřních monologů odkrývajících nejnitemější pocity postav.

Výsledným tvarem se stává filozofická freska, do jejíhož středu jsou zasazena témata, jež pramení z tíživých zážitků – osamělosti, beznaděje, ale také víry. Jevištní podobu nové drammatizaci Rothova díla poprvé vtiskl Martin Františák, a to v ostravském Divadle Petra Bezruče.

Režisér komponoval inscenaci v souladu s výše uvedenými postupy. Dramatický text pro něj představoval východisko k vyzdvížení divadelních aspektů, nejvýrazněji se projevující v oblasti metafory (scéna porodu - temná, tajemná jáma je znakem ženského lůna). Bezsmocí, prostupující celým příběhem, jakožto prvku ryze abstraktnímu, **Františák** dodal hmotnou podstatu. Skleněný kvádr (výsek přední části jeviště) se stává rakví, do níž je vržen **Menuchin** (**Lukáš Melník**). Hra s prsty zastupující touhu dotknout se matky (**Zdena Przebindová**). Sklo však představuje překážku, která tomuto setkání brání. Symbol beznaděje lze spatřit v rozvrstvení scény. Matka se synem se nachází na stejné úrovni – pod svrchní částí jeviště. Manžel a otec **Mendel Singer** (**Norbert Lichý**) klečí nad skleněnou rakví osob jemu nejbližších. Rakví, na níž dopadají snítky myrty a uvařená vejce. Symbol zrození, nového života je tragikomicky potlačen.

Obrazivost inscenace je vedle metaforičnosti patrná také ze syntézy jednotlivých uměleckých druhů (především divadla a filmu). Tyto postupy předznamenaly vznik intermedialního díla. Rytmizace řeči, spjatá s opakováním slov („máma“), utvářela zvukomalbu. Nadto daným způsobem režisér dosáhl zdůraznění časové roviny. S podobnými prvky **Františák** zacházel rovněž ve scéně, v níž matka své syny nutí pít kávu, aby jim přivodila srdeční slabost, a tím je osvobodila od vojenské služby. Krutý střet lásky s povinností, v němž se i pití kávy stává rituálem, zrychlujícím se, expandujícím za hranici šilenství. Pohyby bratrů, kteří křečovitě v rukou třímají dva hrnky, jsou ovládány extaticky podmanivou hudbou (**Nikos Engonidis**), s každou vteřinou intenzivnější.

Ve vztahu k formě **Františák** inscenaci podkreslil pomocí hudby reprodukované (úvodní část) i živé (prostředí Ameriky). Hudební linie (klavírní doprovod – **Rostislav Mikeška** v alternaci s **Tomášem Rossim**) zasadila příběh do doby němého grotesky počátku století. **Charlie Chaplin** (**Lenka Szilasi**) ovšem není explicitně vykreslen jako postava komická. Skloubení uměleckých tvarů (divadla a filmu) v kompaktním celku odkrývá dvě Chaplinovy tváře. Zatímco film jej zobrazuje jako herce-komika, v životě reálném je zachycen jako postava tragická. Jeho funkce na scéně ovšem nespočívá pouze v podržení oné dvojpolarosti, která pramení z hledisek psychologických. V rámci divadelní konvence představuje jevištního sluhu, ve chvílích Mendelovy bezradnosti zdůrazňuje zoufalství polohou „smutného klauna“.

Hloubka *Joba* spočívá v implicitní, niterné sondě do lidské duše. S těmito intencemi koresponduje složka scénografie, pod níž je podepsán **Marek Cpin**. Minimalismus bílé (stěny) iluzivně rozevřel scénu, navodil zdání nekonečnosti. V metaforickém výkladu se nabízí pojetí všeobecnosti, obecnosti, univerzálnosti lidské bolesti i samoty. Naproti tomu prosklené plochy zrcadel směřují do temných zákoutí lidské duše, navozují klaustrofobický dojem, z něhož vyvěrá stísněnost, beznaděj, zoufalství.

Mendel Singer od počátku příběhu podléhá pocitu viny nad vlastní zbabělostí i osamělostí, která pramení

z izolace v neznámém prostředí. Je mužem. Mužem pokoušeným osudem. Mužem, který hledá spásu a útěchu v Bohu. Za chladnou tvář jeho představitele **Norberta Lichého** a despoticky nesmlouvavým výrazem otce-učitele se skrývá silná osobnost, již tato maska pomáhá přežít v neutěšeném světě smutku. Minimalismus gest i mimiky, čiré pohroužení se do vlastního nitra, emoce uzavřené hluboko v srdci z něj explicitně neprýští ani v okamžiku setkání s **Menuchinem**. Dva lidé, které k sobě váže silné pouto, otec a syn, představují torzo rodiny. Hořké a bolestné. Stejně jako setkání po mnoha letech, jež byla naplněna vírou. Setkání zprvu nesmělé, rozpačité, v pohledech beze slov se odráží celá minulost i budoucnost, vše, co nikdy nebylo a nebude vyřčeno. Dva sobě nejbližší muži, které od sebe dělí tři čtyři kroky. Jakoby celá věčnost, v okamžiku mizící, aby v katarzi získala tvar pevného, vřelého objetí.

Františákův osobitý pohled na *Joba* smývá pavučiny z lidského nitra, dává člověku stanout na samém prahu vlastní bolesti, vykořeněnosti, bezradnosti, aby se v němém výkřiku dostavil extatický pocit katarze. Před divákem se otevírají brány Nebeské sezony, která své jméno, alespoň na základě první inscenace, získala právem.

Joseph Roth / Job

**tragikomický příběh o touze milovat své rodiče / staré, dobré a silné Rusko opět u Bezručů
v dramatinaci Marty Ljubkové**

Režie **Martin Františák** / Dramaturgie **Marta Ljubková** / Výprava **Marek Cpin** /

Hudba **Nikos Engonidis** / Pohybová spolupráce **Zoja Mikotová**

Mendel Singer **Norbert Lichý** / Debora **Zdena Przebíndová** / Mirjam **Sylvie Krupanská** /

Menuchim **Lukáš Melník** / Šemarja **Tomáš Dastlík** / Jonáš **Tomáš Krejčí** /

Rabín **Kateřina Krejčí** / Kapturak a SkoVronek **Jan Vlas** / MaC a doktor

Soltysiuk **Jan Vápeník** / Fega **Markéta Haroková** / Kozák **Přemysl Bureš** /

SkoVronková **Marcela Čapková** / Charlie Chaplin **Lenka Szilasi** / Sameškin

a Menkes **Jiří Müller** / Klavírista **Rostislav Mikeška** nebo **Tomáš Rossi**

délka představení **2hod. 40min.** / premiéra **10. října 2008**

Brno / Morava

Drama / současná hra

Festivally

Postřehy / Dílna

Praha / nová síť

Titíž

Odkazy

Cink, cink... „Menuchine“...

28.2.2009 16:02:26 / Richard Chromeček

Zdá se, že nezáleží na tom, čím se začne. Kruh se zde uzavírá.

První jednání inscenace románu **Josepha Rotha** se začíná v bílé a skromné místnosti. Přesto prostor vyjadřuje mnohé z nastávajícího dramatu. Dvě místnosti zlatým středem předělené černou dírou - lůnem zrození nebo všudy přítomným symbolem smrti. Toto postavení není náhodné. Evokuje záhadný a nekonečný poměr vztahů, jenž se příhodně stal nejvládnějším principem zkoumání vizuální kultury. Obyvatci místnost se jako trojúhelník otvírá k publiku, ale hlavně toku času a nekompromisní osudovosti vnějšího světa. Sbíhá se k oknu s masivním rámem, který brání ve výhledu. Jednání druhé utváří stejný tvar, materiálně a barevně je však v opozici.

Nejmladší syn Menuchim (**Lukáš Melník**) otce židovské rodiny Mendela Singera (**Norbert Lichý**) má epilepsii, nevnímá a plazí se po zemi. Stále se pohybuje tak blízko smrti, že ho miji všechny lidské těžkosti života. Matka (**Zdena Przebindová**) věří v jeho uzdravení, jenž rabin prorokuje. Postavu rabína zaujímá žena (**Kateřina Krejčí**). To nutí k dalšímu dělení a to archetypům víry. Mendel to o něco později komentuje a dostává se nám zdánlivého vysvětlení. Mezi židem a Bohem neexistuje prostředník, vztah muže k božské podstatě má být přímý, ten je ale v průběhu příběhu zpřetrhán a zapovězen. Krutost osudu dohání Joba k nejvnitřnější vraždě vlastní víry. Je prezentována podpálením Koránu. Takový kontrast a nevědomý paradox nelze přehlédnout! Jak lze někoho zabít pokud nevěřím, že vůbec existuje? Smrt boha leží hned vedle. Postava Chaplina (**Lenka Szilasi**) jako nositele americké kultury je mnohem příhodnější. Tupý - nebo lépe - zcela prázdný pohled postrádá jakékoli emoce a právě zde se zračí tato „morální genealogie“. Nezdá se potom náhodná ani tato replika: Proč jste tak smutní? Židi. Teorie nietzscheovského resentimentu je přítomná i zde.

Forma natolik sleduje ideu, že jsou téměř nerozeznatelné. Hudba zhmotňuje čas a podporuje emocionalitu, dynamizuje dění a umocňuje i pouhé myšlenky. Není místo, kam složit hlavu, a Jobova manželka se nakonec utrapí. „Poslední plod jejího těla“ - postiženého Menuchina čeká nové zrození.

Nelze popsat veškerou symboliku obsaženou v této srdceryvné inscenaci i proto, že se významy mohou formovat u každého diváka odlišně a specificky podle vlastních zkušeností a založení. Je obsaženo mnohé z vlastního Rothova tragického života. Přesto ještě zmíníme alespoň některé významné momenty hry.

Bohatá Amerika (a její povrchní zábavy) šlape po lidskosti i vzpomínkách a snaží se Mendelovi zakrývat oči. Postupně ztrácí celou svou rodinu. „Ještě mám dceru“. Dcera Mirjam neunesla vnitřní tlak a propadá šílenství. Na plexiskle, o které opírá hlavu se otevírá temné oko horečného blouznění a schizofrenie. Syn zahynul ve válce a druhý se nikdy nevrátil. Když se rozhodl být kozákem, uslyšeli jsme havraný a v jejich křiku viděl stínitě pláně jako bojístě bez života. Nezbylo už nic. Téměř...

Epičnost inscenace je utvářena velmi zdařile. Cítíme jak čas plyne, i když se na scéně téměř nic neděje. Stylizace prostředí na postavy funguje bezchybně a zároveň dodává atmosféru dobových proměn. Emocionalita katarze dvou hlavních postav je závažná.

Dívaldo Petra Bezruče, Ostrava – Joseph Roth: Job. Režie Martin Františák, dramaturgie Marta Ljubková, výprava Marek Čpin, hudba Nikos Engonidis. Premiéra 10. října 2008. Zdroj fotografií DPB.

Komentáře k článku

Mishka83 (mishka83@seznam.cz)

Rozrazil

Rozrazil online je skvělejší časopis. Díky za něj!!!

Nový komentář

Jméno:

Email:

Předmět:

Inzerce

Velká Inventura
Olomouc 17. - 27. 3.

Festival Encounter
Brno 31. 3. - 4. 4.

Jiří Kratochvíl:
Hry a sny

Bedřich Smetana:
Dalibor

KATEŘINA MENCLEROVÁ

28.2.

Joseph Roth: Job (Divadlo Petra Bezruče)

Příběh prostého člověka. Tak zní podtitul inscenace Job, která vychází ze stejnojmenného románu Josepha Rotha dramatinou Martou Ljubkovou. Přistoupíme-li na označení hlavní postavy Mendela Singera v podání excelentního Norberta Lichého jako „prostého člověka“, inscenaci pak rozhodně prostou nazvat nemůžeme.

Naopak. Jedná se o představení, které svou silou emočně zasáhlo nemálo ze zúčastněných.

Postava Joba ze Starého zákona v názvu propůjčuje inscenaci silnou konotaci ještě dříve, než vůbec začne. A tato konotace není neopodstatněná. Ústřední postava toho totiž má se starozákonním Jobem mnoho společného – stejně jako on je Mendel Singer zkoušen ve své silné víře v Boha tragickými událostmi, které poznamenávají jeho život až k hranici snesitelnosti. Děj se odehrává ve dvou podstatně odlišných polovinách, jejichž odlišnost je zdůrazněna přestávkou, během níž se na znamení radikální změny časoprostoru zcela promění i scéna. První polovina představení seznamuje diváka s životem Singerovy rodiny v Rusku, s neštěstími, která ji postihla v podobě nevydařených osudů Mendelových dětí, a zoufalou bídou, v níž se zdá zcela nemožné přežít s chladnou hlavou. A především, nepřestat při tom všem věřit v Boha. Tato zásadní zkouška se ještě umocňuje v druhé polovině inscenace, která se odehrává v Americe, „zemi zaslíbené“. Ta se ale pro hlavního hrdinu stává místem ještě mučivějším, ačkoliv jej zbavuje sžíravé chudoby, s níž se musel vypořádávat doma v Rusku.

Muka pro Mendela Singera sice ztratila svou hmatatelnou podobu, zato však prostřednictvím monologů dává nahlédnout na utrpení, které prožívá uvnitř. Monology dávají divákovi přístup do prožívání člověka osamělého, vytrženého z kořenů svého domova a jistot, které pro něj představovala celistvá (i když chudobná) rodina a víra ve spravedlnost boží. Především výstupy,

v nichž Singer promlouvá s Bohem anebo trpí v záchvatech pochybností o své víře, disponují mimořádnou působivostí. Ta je ve všech bodech představení podpořena vynikající hudbou Nikose Engonidise. Také výprava Marka Cpina v kvalitách nezaostává za ostatními složkami inscenace – přenáší metaforické významy, které podkreslují explozi významů celého představení (mezi jinými jmenujme například obrovské vědro, které představuje mateřské lůno, či snad symbolické vězení z plexiskla ve spodní části scény).

Představitel hlavní role Norbert Lichý se stal natolik uznávaným hercem, že jeho věhlas zdaleka překročil hranice Ostravy. Za mimořádný výkon právě v inscenaci Job byl letos nominován na cenu Thálie. Ale přestože celému představení dominuje, není rozhodně jediným, kdo v Jobovi předvedl pozoruhodný herecký výkon. Ve vychladlém manželském páru jej zdatně doplňuje Zdena Przebindová v roli Debory, která přesvědčivě skromně představuje charakter výjimečně silné ženy, jež se obětuje pro blaho svých dětí. Pro rozvedení jejího bezpochyby zajímavého mateřského dilematu však v inscenaci bohužel nezbývá mnoho prostoru. Dalším excelentním výkonem je – mezi jinými – role Menuchima v podání Lukáše Melníka. Při sledování jeho epileptického záchvatu se hrůza dostává divákovi až na dřeň.

Sečteno a podtrženo – vynikající text poskytl týmu Františák – Ljubková – Cpin tolik nosných významových rovin, že jich všech nebylo možno v rámci omezeného prostoru jednoho představení dostatečně využít. A tak se stal Job inscenací, která ve zkratce odhaluje... příběh jednoho prostého člověka. A ještě mnohem víc.

Divadlo Petra Bezruče
Joseph Roth: Job

Režie: Martin Františák

Dramaturgie a dramaturgie: Marta Ljubková

Výprava: Marek Cpin

Hudba: Nikos Engonidis

Choreografie tanečních čísel: Zoja Mikotová

Premiéra 10. října 2008 v Divadle Petra Bezruče

Psáno z preprízy 27. února 2009 v rámci festivalu Ostravar

divadlo

Jobovy zvěsti u Bezručů

Ne, 26. říjen 2008 / Autor: **Nad'a Satková**

„Nebeskou sezonu“ v ostravském Divadle Petra Bezruče zahájila premiéra divadelní adaptace románu Job rakouského spisovatele Josepha Rotha. O dramaturgii a dramaturgii se postarala Marta Ljubková a na divadelní prkna převedla příběh židovské rodiny emigrující do Spojených států s nadčasovým poselstvím o Bohem zkoušeném člověku.

Asistent manažera prodeje

Staňte se pravou rukou vedoucího prodeje.
Sales manager gesucht!

Plán Města

Knihy a literatura za skvělé ceny. Obrovský výběr, pohodlný nákup

Raklavy Google

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ Stvořil také rodinu učitele Mendela Singera, pokoušenou ranami, které mohou postihnout každého z nás. Nemají peníze, nejmladší syn se narodí postižený a štěstí jim nepřinese ani strastiplná cesta za americkým snem.

Úvodní scéna představuje postavy Singerových dětí a navozuje iluzi idylly: Šemarja (Tomáš Dastlík) si hraje s papírovou lodičkou, Jonáš (Tomáš Krejčí) se prohání na dřevěném houpacím koni a Mirjam (Sylvie Krupanská) hopsá přes švihadlo. Zdánlivou harmonii naruší narození syna Menuchima (Lukáš Melník), který trpí nemocí diagnostikovanou jako epilepsie, ale projevující se spíše jako autismus.

Lukáš Melník v téměř němé roli postiženého chlapce využívá především gest a mimiky. Lísa se jako mládě, spíše zvířecí než lidské. Pomalu a nemotorně se plazí po podlaze a nízkých dřevěných lavicích, ponechán ve svém vlastním, ostatními nepochopeném světě. Usilovnému, ale neohrabanému snažení Menuchima ovládnout své tělo kontrastuje hyperaktivní trojice starších dětí, jež se neustále směje, pošťuchuje a podporuje v drobných nekalostech. Před lékařem, přijíždějícím je očkovat, se ukrývá pod stolem a rejdí s ním po místnosti. Trojlístek herců zvládá bravurně nejen chování bezstarostných dětí, ale také jejich přerod v uvědomělé mladé lidi, kteří musí rozhodovat o svých životech.

První polovinu inscenace, odehrávající se v Rusku, provází reprodukováná hudba, druhou půli, dění ve Spojených státech amerických, doprovází klavírista. Využití živé hudby (jejím autorem je Nikos Engonidis) evokuje hudební doprovod němých grotesek, jejichž nejslavnější postava nenápadně prochází celým druhým dějstvím – nejen prostřednictvím filmových projekcí, ale také jako němý pomocník a posluchač. Charlie Chaplin symbolizuje moderní dobu, světla velkoměsta, pod nimiž se Singerova neúplná rodina ocitla.

V ústřední roli Mendela Singera, tohoto moderního Joba, se představil Norbert Lichý, jeho manželku Deboru ztvárnila Zdena Przebindová. Přestože text místy svádí k patosu, oba se mu vyhnuli. Vytvořili uvěřitelné postavy obyčejných lidí, kteří se všemi svými silami potýkají s tíhou osudu.

Scénografické delikatesy

Jeviště rámuje dvě sbíhající se stěny ústící ve čtvercový průhled, jenž je využíván nejen jako okno, ale také jako

„zrcadlo času“, v němž k ostatním promlouvají postavy z dopisů či vyprávění. Zem zaslíbenou, „Boží zemi“, Ameriku znázorňují gramofonové desky, reklamy a poloprůhledné stěny připomínající prosklené výlohy osvětlené blikajícími modrobílými neony.

Za stěnami se v jedné z působivých scén potácí Mirjam stížená šilenstvím, ztrácí se za nimi stejně, jako ztrácí zdravý rozum. Mizí a rozostřený obraz, který mohou diváci pozorovat, znázorňuje její vyšinutost, neprostupná bariéra stěn jako by podtrhovala skutečnost, že Mirjam už není pomoci.

Zemi hojnosti charakterizují také šaty a doplňky výrazných barev. V Americe se dbá na jedinečnost a originalitu, zatímco v Rusku všechno splývá v nevýrazných odstínech šedé a modré. V dalekém Rusku zůstává syn Menuchim, avšak v Americe je přítomen ve vzpomínkách rodičů a sourozenců, což režisér Martin Františák s výtvarníkem Markem Cpinem ztvárnili coby drásajícím uspořádáním mizanscény – místo, kde v bývalém domě Singerových dlel nejmladší syn nejčastěji, je ze všech stran ohraničeno průhledným kvádrem.

Za americké anabáze zbylých členů rodiny v popředí scény stále sledujeme Menuchima uzavřeného v tomto kvádru. Jako zvíře v kleci smutně vyhlíží ven, tiskne se ke stěnám, jako by to byli lidé a on u nich mohl najít porozumění. Tento druhý plán představuje relativizaci chvilkových záchvěvů štěstí odehrávajících se na jevišti v prvním plánu. Vizuální memento upozorňuje na minulé rozhodnutí, s nimiž se Mendel Singer musí vyrovnat.

Ostravská inscenace Job stojí za vidění nejen kvůli dojemnému a nadčasovému příběhu, ale především kvůli hereckým výkonům a promyšlenému scénografickému řešení.

Divadlo Petra Bezruče

Joseph Roth: Job

Režie: Martin Františák

Dramaturgie a dramaturgie: Marta Ljubková

Výprava: Marek Cpin

Hudba: Nikos Engonidis

Choreografie tanečních čísel: Zoja Mikotová

Premiéra 10. října 2008 v Divadle Petra Bezruče

Hodnocení

Hodnocení článku:

Slabé Vynikající

[Poslat emailem](#) [Tisknout](#)

Přidat komentář

- Komentujte prosím relevantně k obsahu článku.
- Osobní slovní útoky budou vymazány.
- Vyplnění položek označených hvězdičkou je povinné.
- **Bezpečnostní kód se v určitých časových intervalech mění, pokud budete příspěvek psát delší dobu (několik min), může se stát, že po zadání kódu zobrazeného na vašem**